

TEBLİĞ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığından:

**KOOPERATİFLERİN KURULUŞ VE ANASÖZLEŞME DEĞİŞİKLİK İŞLEMLERİ
İLE KURUCU ORTAK SAYILARI VE ÇALIŞMA BÖLGELERİNİN
BELİRLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; kuruluş, işleyiş ve denetim hizmetlerine ilişkin düzenlemeleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yürütülen kooperatif ve kooperatif üst kuruluşları için faaliyet konularına göre çalışma bölgeleri ve asgari kurucu ortak sayıları ile kuruluş ve anasözleşme değişikliği izin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
 - b) Çalışma bölgesi: Kooperatif veya kooperatif üst kuruluşlarının esas faaliyetini göstermesi ve/veya ortak kaydetmesi için belirlenen alanı,
 - c) Genel Müdürlük: Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünü,
 - ç) İl Müdürlüğü: Ticaret İl Müdürlüğünü,
 - d) Kanun: 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununu,
 - e) Kurucu: Kurulacak kooperatif veya kooperatif üst kuruluşunun anasözleşmesinde belirtilen ortaklık şartlarını taşıyan ve kuruluş için irade beyanını ortaya koyan gerçek ya da tüzel kişiyi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Anasözleşme Değişiklik İşlemleri

İzin mercii

MADDE 4 – (1) Kooperatiflerin kuruluş ve anasözleşme değişikliği izin işlemleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Bu yetki Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar dâhilinde İl Müdürlüklerince de kullanılabilir.

Kuruluş izin işlemleri

MADDE 5 – (1) Kuruluş izin başvuruları esnasında istenilecek gerekli bilgi, belge ve dilekçe örnekleri Genel Müdürlük internet sitesinde yayımlanır.

(2) Kooperatif kuruluş izni almak için sırasıyla;

a) Kooperatif anasözleşmesi Merkezi Sicil Kayıt Sisteminde (MERSİS) düzenlenerek bu sistem üzerinden ticaret sicili müdürlüğüne gönderilir.

b) Bakanlıkça belirlenen sayıda anasözleşme ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda kurucu ortaklarca imzalanır.

c) Kuruluş talebini içeren bir dilekçe ekinde anasözleşme ve gerekli diğer belgeler ile izin merciiine başvurulur.

(3) İzin mercii, gerekli gördüğü hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerinden bilgi, belge ve görüş isteyebilir.

Düzeltilme beyanı

MADDE 6 – (1) Anasözleşmenin ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda imzalanması ve mühürlenmesinden sonra anasözleşmede değişiklik yapılmasının istenilmesi halinde, kurucularca izin merciiine anasözleşme nüshası adedinde düzeltme beyanı verilir.

(2) Kuruluşun usulüne uygun olarak tamamlanmasını teminen izin merciiince düzeltme istenilmesi halinde düzeltme beyanı, anasözleşmenin “ilk yönetim kurulu” başlıklı maddesinde adı geçenlerin çoğunluğu tarafından ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda imzalanır.

Anasözleşme değişikliği izin işlemleri

MADDE 7 – (1) Kooperatiflerde anasözleşme değişiklikleri kuruluştaki usul ve esaslara tabidir.

(2) Anasözleşme değişiklik başvurusunda istenilecek gerekli bilgi, belge ve dilekçe örnekleri Genel Müdürlük internet sitesinde yayımlanır.

(3) Anasözleşme değişiklik izni talep edilmesi halinde sırasıyla;

a) Yönetim kurulunca, anasözleşmenin tamamının veya bazı maddelerinin değiştirilmesi talebine ilişkin gerekçeli karar alınır. Bazı maddelerin değiştirilmesinin talep edildiği durumlarda bu maddelerin numaraları yönetim kurulu kararında açıkça belirtilir.

b) İzin talebini içeren bir dilekçe ekinde değişiklik kararının sureti ve gerekli diğer belgeler ile izin merciine başvurulur.

Tescil ve ilan

MADDE 8 - (1) Kuruluş izin işlemi tamamlandıktan sonra ticaret sicili müdürlüğünde kooperatifin kuruluşu Kanunun 3 üncü maddesine göre tescil ettirilerek bu maddede belirtilen hususlar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan ettirilir.

(2) Anasözleşme değişikliği izin işlemi tamamlandıktan sonra izin verilen değişiklikler kooperatif genel kurulunda görüşülür. Genel kurulca kabul edilen değişiklikler ticaret sicili müdürlüğünde tescil ettirilir.

(3) Anasözleşmenin bazı maddelerinin değiştirilmesi halinde yapılan değişiklikler arasında Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen hususlar varsa ilan ettirilir. Anasözleşmenin bütünüyle değiştirildiği durumlarda ise ilan bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurucu Ortak Sayıları, Çalışma Bölgeleri ve Diğer Şartlar

Ortak sayısı ve çalışma bölgesi

MADDE 9 - (1) Bu Tebliğ ile asgari kurucu ortak sayısı ve çalışma bölgesi belirlenenler dışında kalan kooperatifler en az 7 ortak tarafından kurulur ve anasözleşmede belirlenebilecek çalışma bölgesinde faaliyet gösterir.

Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifi

MADDE 10 - (1) Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifi, bu maddenin ikinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki çalışma bölgeleri ile Ek-1'de yer alan çalışma bölgelerinde en az 1.250, büyükşehir belediyesi olan illerin diğer ilçelerinde en az 750, büyükşehir belediyesi olmayan illerin merkez ilçesinde en az 750, diğer ilçelerinde ise en az 400 esnaf veya sanatkâr tarafından kurulur.

(2) Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifi; anasözleşmede açıkça belirtilmek şartıyla ve tek bir çalışma bölgesinde faaliyet göstermek üzere, büyükşehir belediyesi olan illerde çalışma bölgesi dâhilindeki bir ilçe merkezinde; bunların dışında kalan illerde ise merkez ilçe de dâhil olmak üzere çalışma bölgesini oluşturan ilçe merkezinde kurulabilir.

a) Büyükşehir belediyesi olan illerin Ek-1'de yer alan ilçeleri o ilin bir çalışma bölgesini, bunların dışında kalan ilçelerinin her biri ayrı bir çalışma bölgesini oluşturur.

b) Büyükşehir belediyesi olmayan illerin merkez ilçesi bir çalışma bölgesi, diğer ilçelerinin her biri ise ayrı bir çalışma bölgesidir.

c) İstanbul ilinin Avrupa yakasında bulunan ilçelerinin tamamı bir çalışma bölgesini, Anadolu yakasında bulunan ilçelerinin tamamı ise ayrı bir çalışma bölgesini oluşturur.

ç) Esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifi bulunmayan ilçede kurulacak kooperatifin çalışma bölgesi, aynı ilin kooperatif bulunmayan diğer sınır ilçelerini kapsayacak şekilde genişletilebilir.

Tütün üretim ve pazarlama kooperatifi

MADDE 11 - (1) Tütün üretim ve pazarlama kooperatifi en az 250 tütün üreticisi gerçek kişi tarafından kurulur.

(2) Tütün üretim ve pazarlama kooperatifi için her ilçe bir çalışma bölgesidir. Ancak tütün üretim ve pazarlama kooperatifi bulunmayan ilçede kurulacak kooperatifin çalışma bölgesi, kooperatif bulunmayan diğer sınır ilçeleri kapsayacak şekilde Bakanlıkça genişletilebilir.

(3) Her çalışma bölgesinde en fazla bir kooperatifin kurulması esastır. Ancak gerekçeli olarak talep edilmesi halinde; Bakanlıkça, üretim kapasitesi, ekonomik ve sosyal şartlar göz önünde bulundurularak aynı çalışma bölgesinde birden fazla tütün üretim ve pazarlama kooperatifinin kuruluşuna izin verilebilir.

Yenilenebilir enerji üretim kooperatifi

MADDE 12 - (1) Yenilenebilir enerji üretim kooperatifleri, aynı dağıtım bölgesi ve aynı tarife grubunda yer alan elektrik tüketim aboneleri tarafından kurulur.

(2) Sanayi ve ticarethane tarife gruplarında yer alan abonelerin kuracağı yenilenebilir enerji üretim kooperatiflerinde, en yüksek sözleşme gücüne sahip ortağın sözleşme gücü en düşük sözleşme gücüne sahip ortağın sözleşme gücünün her durumda en çok 20 katına eşit olabilir.

(3) Bakanlıkça uygun görülmesi halinde, ilgili mevzuat uyarınca tüketim birleştirmesini yaparak gerekli altyapıyı oluşturup enerji üretmeye başlayan yenilenebilir enerji üretim kooperatifleri için, bu maddenin ikinci fıkrasında belirlenen oran arttırılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kooperatif Üst Kuruluşları

Kooperatif birlikleri ve kooperatifler merkez birlikleri

MADDE 13 – (1) Faaliyet konuları aynı veya birbiriyle ilgili nitelikte olan en az 7 kurucunun bir araya gelmesi şartıyla, kooperatifler tarafından kooperatif birliği, kooperatif birlikleri tarafından ise kooperatifler merkez birliği kurulabilir.

(2) Bakanlık tarafından bölgeler belirlendiği takdirde, bir bölgede aynı çalışma konularına sahip birden fazla kooperatif birliği kurulamaz. Belirlenen bölgeler Genel Müdürlük internet sitesinde yayınlanır.

(3) Aynı çalışma konularına sahip kooperatif birlikleri birden fazla kooperatif merkez birliği kuramazlar.

(4) Kooperatif birlikleri ve kooperatif merkez birliklerinin kuruluş ve anasözleşme değişikliği izin işlemleri bu Tebliğin İkinci Bölümünde belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür.

Türkiye Milli Kooperatifler Birliği

MADDE 14 – (1) 7/1/1992 tarihli ve 2939 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde kuruluşu ilan olunan Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin anasözleşme değişikliği izin işlemleri bu Tebliğin İkinci Bölümünde belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Tarım satış kooperatif ve birliklerine uygulanacak hükümler

MADDE 15- (1) Tarım satış kooperatifleri ve birliklerine bu Tebliğin, 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan örnek anasözleşmelere aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gümrük ve Ticaret Bakanı yürütür.

[Eki için tıklayınız.](#)